

19 maart 2023

WAAROM LIJD JE NIET LIEVER ONRECHT?

1 Korinthiërs 6, vers 1 t/m 11

Kent u het tv-programma 'de Rijdende Rechter'? De Rijdende Rechter trekt veel kijkers. Vorig jaar – het laatste seizoen tot nu toe – waren er zo'n 900.000 kijkers. 900.000 mensen die er 's avonds voor gaan zitten om te zien hoe twee partijen een conflict hebben en hoe de rechter daarin uitspraak doet. Wat maakt zo'n programma leuk? Natuurlijk, een stukje nieuwsgierigheid: wie heeft er nu gelijk? Kijkt de rechter er op dezelfde manier naar als ik, of ziet hij heel andere aspecten aan de zaak die ik niet zag? Misschien is het ook wel een stukje voldoening, dat het ons brengt: wat is het heerlijk om te zien dat er recht gedaan wordt en dat mensen met slechte bedoelingen een grens wordt gesteld. En misschien is het – laten wij eerlijk zijn - ook wel een beetje genieten als iemand bijvoorbeeld helemaal uit zijn stekker gaat. Of als iemand ondanks zijn of haar dialect heel duidelijk maakt wat hij of zij van de buurman vindt. Of ook wel een beetje leedvermaak dat iemand die twintig centimeter tuin zo belangrijk vindt en daarom echt die heg verplaatst wil hebben om de erfgrans goed te krijgen.

Ik ga u geen kijkadvies geven, maar Paulus houdt volgens mij niet van de rijdende rechter. In ieder geval niet als het om twee christenen gaat, die tegenover elkaar staan. 'Ga alsjeblieft niet met elkaar naar de rechtbank', zo zegt Paulus tegen de mensen in de gemeente van Korinthe. Als je dat doet, dan heb je sowieso allebei verloren. Vers 7: dan is er al volledig sprake van verlies onder u, dat u onder elkaar rechtszaken hebt.

Hoe komt Paulus nu bij dit thema? Nu, Paulus behandelt een heel aantal thema's in zijn brief aan de gemeente van Korinthe. 1 Korinthe is niet een algemene brief, die zomaar aan elke gemeente cc: gestuurd zou kunnen worden, het gaat hier om specifieke thema's. Problemen in de gemeente. Zorgen die Paulus had. Hiervoor (in 1 Korinthe 5) schreef hij, vanwege een man die er in de gemeente een volkomen ongepaste relatie op nahield. Die man moest volgens Paulus de gemeente uitgezet worden, nu hij daarin bleef volharden. Men moest hem zeker niet de hand boven het hoofd houden, ook al was hij misschien een van de boegbeelden of kartrekkers van de gemeente. Paulus heeft het bij die casus over het verschil tussen op-elkaar-toezien-in-de-gemeente en je-afhouden-van-een-oordeel-over-mensen-buiten-de-gemeente. Binnen de gemeente moet je elkaar op verkeerd gedrag

aanspreken. Maar je moet niet heel de wereld willen beoordelen...

Maar nu volgt dan een casusbespreking die zowel met binnen-de-gemeente als buiten-de-gemeente te maken heeft: een conflict tussen mensen binnen de gemeente, maar die daarmee naar buiten gaan. Is dit een gezonde situatie, of is het juist niet goed? Paulus zegt: 'niet doen.' Niet naar de rechter stappen met elkaar. Zijn er geen mensen binnen de gemeente die hierin kunnen bemiddelen of een wijs oordeel kunnen uitspreken? Vers 5: 'is er niemand onder jullie die wijs is, zelfs niet één, die in staat zou zijn om een oordeel te vellen?' Ja, dat is een beetje een steek onder water van Paulus, want heel wat gemeenteleden in Korinthe waren juist zo trots op hun wijsheid. En nu zegt Paulus: 'is er niemand onder jullie die wijs is, zelfs niet één, die in staat zou zijn om een oordeel te vellen?'

Waarom is hij hier zo stellig in om het binnen de gemeente te houden? We gaan hier nu naar kijken, want hier worden echt heel belangrijke dingen gezegd. Er is hier namelijk meer aan de hand dan alleen het al dan niet voeren van een rechtszaak. Hier in 1 Korinthe 6 worden de consequenties van het christen-zijn heel scherp door Paulus neergezet: *wat betekent het om christen te zijn?* Paulus laat de heel mooie, maar tegelijkertijd ook de heel pijnlijke kant van het christen zijn zien. Hij laat zien hoe kostbaar het is om christen te zijn. Kostbaar: rijk, prachtig. Maar ook: het kost echt heel veel om van Christus te zijn. Daarom gaan wij nu naar dit stukje over die rechtszaken kijken. Geen Rijdende Rechter nu, maar een stukje geloofsverdieping.

Om Paulus' stellige mening te begrijpen, vertel ik u even iets over de rechtspraak in die tijd:

Het zou u misschien niet verbazen, maar de rechtbank was in die tijd heel wat anders ingericht dan in het

Nederland van de 21^e eeuw. Ik ga niet alle verschillen benoemen, maar het belangrijkste voor nu is dat in die tijd de rechtspraak niet onpartijdig was. De aanzienlijke mensen en de rijke mensen hadden meer kans op een goede uitspraak. Dat had te maken met omkoping en corruptie – rijken hadden nu eenmaal meer geld -

maar het had ook te maken met het belang van gezag, rangen en standen in die tijd. Het Romeinse rijk was een klassenmaatschappij. In de rechtspraak hadden de hogere klassen nu eenmaal een betere uitgangspositie. En vanwege het belang van gezag, aanzien en standen, werd tijdens de rechtspraak de tegenpartij soms ook helemaal door het slijk gehaald, met zijn of haar familie en vrienden erbij. Een doeltreffend middel om de ander schade aan te richten in een standenmaatschappij. Maar: 'dat wil je niet als gemeente', zo is Paulus overtuigd. Zo ga je niet met elkaar als gemeenteleden om. Je maakt elkaar niet zwart. Maar ook: er mag geen verschil worden gemaakt tussen gemeenteleden, want er is geen 'hoger' en geen 'lager' binnen de gemeente.. Steeds weer kom je dat thema van gelijkheid-in-de-gemeente bij Paulus tegen. Als het gaat om die roepers

(‘ik ben van Paulus’, ‘ik van Apollos) in hoofdstuk 1, die zich willen onderscheiden ten opzichte van de rest. Als het gaat om de rijken die niet kunnen wachten op de anderen tijdens het Avondmaal en zichzelf een oordeel eten en drinken (hoofdstuk 11). Nee: jullie zijn één lichaam, het lichaam van Christus, waarin de minst aanzienlijke ledematen juist het belangrijkste kunnen zijn (hoofdstuk 12). En daarom ook hier bij conflicten in de gemeente: ga niet moddergooien. Maak geen misbruik van je mogelijk hogere positie. Doe een ander geen onrecht. Ga daarom niet naar die rechtbanken van ons, maar los het onder elkaar op.

Nou, misschien dat het tot hier toe voor u niet al te spannend is. Gewoon logisch eigenlijk. Maar voor Paulus stond er heel wat op het spel en daarom gaan wij nu naar zijn argumenten kijken om niet met elkaar naar de rechtbank te gaan. In vers 2 zegt hij: ‘Weet u niet dat de heiligen de wereld zullen oordelen? En als door u de wereld geoordeeld wordt, zou u dan ongeschikt zijn voor de meest onbeduidende rechtszaken?’ ‘Dat zou toch wat zijn!’, zegt Paulus, ‘jullie die bestemd zijn om straks als Gods kinderen over heel de wereld te regeren en over heel de wereld recht te spreken..., maar jullie kunnen in deze tussentijd de kleine zaken niet eens even zelf oplossen, maar moeten daarvoor naar de rechtbank gaan...’

Ik heb de neiging om hier wat stil te blijven staan, want ik vind het nogal een indrukwekkende belofte die hier zo even door Paulus wordt genoemd: straks mogen diegenen die bij God behoren over heel de wereld regeren. ‘De zachtmoedigen zullen de aarde beërven’, zegt Psalm 37. Jullie zullen als koningen regeren, zegt het boek Openbaring. ‘Jullie zullen zitten op twaalf tronen en de twaalf stammen van Israël oordelen’, zo zegt Jezus tegen Zijn discipelen. Wij zullen engelen oordelen, zo zegt Paulus. ‘De engelen van God die zijn gevallen, die de verkeerde kant hebben gekozen, die engelen zullen door ons worden geoordeeld.’ Maar ik blijf nu niet al te lang met u bij die belofte stilstaan – dat is misschien iets voor thuis straks – het gaat Paulus om iets anders: *als er zulke grote dingen op jullie wachten..., valt er dan niet een heel ander licht op de dingen van het nu?* Als je straks de hele wereld zult oordelen, moet je dan zo nodig je gelijk halen in deze kleine dingen? Is die discussie over die achterstallige betaling van je medegemeentelid het nu echt waard om hem daarvoor voor de rechter te slepen en te vernederen, terwijl jij misschien veel meer geld hebt dan hij? Vind je dat nu zo belangrijk, als je straks met hem zult mogen regeren over heel de aarde in Gods toekomst?

Een kritische vraag die wij aangereikt krijgen: als er zulke grote dingen op komst zijn – Gods Koninkrijk, het laatste oordeel, die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, wij mogen met Christus regeren! – zijn wij dan nu soms niet door veel te veel kleine en nutteloze dingen in beslag genomen? Wat is het allemaal waard in het licht van de eeuwigheid?

Wat is het waard in het licht van de eeuwigheid? Deze vraag werkt als een zeef: wat heeft waarde en is groot genoeg, waardoor het op de zeef blijft liggen en wat valt door de zeef omdat het te klein en onbeduidend is in het licht van de eeuwigheid?

Zo’n vraag kan natuurlijk ook verlamvend werken: waarom zou je dan nog werken? Waarom zou je nog je huis opknappen? Waarom zou je nog...? Nee, gewoon de alledaagse dingen doen. Eten, drinken, stofzuigen, je huiswerk maken, die doktersafspraak laten staan. Maar aan de andere kant: *leef vanuit die eeuwigheid van God!* Leef vanuit Gods toekomst. Die toekomst is nu al aangebroken en straks helemaal door zal breken. Je mag door het geloof in Jezus Christus burger zijn van Gods Koninkrijk. Erfgenaam van Gods toekomst. Ja, nu al bij Hem horen, voor altijd van Christus zijn. Leef vanuit die nieuwe identiteit. En vallen daardoor dan niet heel veel dingen je wat lichter, of vallen sommige dingen dan niet gewoon voor je weg? Zou je dan niet sommige dingen maar gewoon laten rusten? Soms eens wat milder en toegeeflijker naar de ander zijn misschien? Misschien eens wat minder met je eigen belangen bezig zijn? Is het aan uw leven en mijn levensstijl te zien dat wij van Christus mogen zijn en straks voor altijd bij Hem mogen zijn? Leeft u vanuit die toekomst en vormt die toekomst uw leven nu? Of leef je gewoon je leven, totdat je een keer dood gaat en is pas dan die toekomst belangrijk? Maar dan ben je rijkelijk laat..., te laat misschien wel. *Je mag straks als een koning regeren... en daarom is het echt niet zo belangrijk om nu als een koning te kunnen leven toch?*

Paulus noemt nog twee andere argumenten om niet naar die rechtbank uit zijn tijd te gaan. Zijn tweede argument is dat dit een blamage zou zijn voor de gemeente. Paulus zegt: ‘tot beschaming zeg ik jullie dit’. ‘Ik schaam me gewoon voor jullie.’ Het is gewoon gênant als straks twee gemeenteleden bij de rechtbank staan, omdat zij het niet eens kunnen worden met elkaar en de een de ander zo nodig moet vernederen. Wat zien de mensen dan van onze gemeente? Welk visitekaartje geven wij af van de gemeente van Christus, het ene lichaam met de vele ledematen?

Nu, dat is ook een belangrijke vraag voor ons nu: wat laten wij van het Lichaam van Christus – de kerk – zien? Nee, niet gelijk te veel willen, of te groot denken hoor, maar: wat willen wij nu laten zien? *Willen* wij iets laten zien? Iets van eenheid misschien..., van liefde..., van vreugde die wij met elkaar mogen delen..., van...?

Nu kan ook deze vraag verlamvend verwerken, of ook verkeerd opgevat worden. Het gaat er bijvoorbeeld niet om dat wij ons zo goed mogelijk representeren in de samenleving. Tegenwoordig moet iedereen goed overkomen en natuurlijk alles van zichzelf op social media laten zien. Een rondje websites van gemeenten levert een bijzonder beeld op: elke gemeente presenteert zichzelf als open, gastvrij, laagdrempelig, met ruimte voor elkaar, gezellig, goede inhoud... Nee, we hoeven niet allemaal te stralen. Ons mooier voor te doen dan wij zijn. En we hoeven ook niet steeds die dwang te voelen om je te moeten laten zien. Dat is echt iets van onze tijd, waar wij als kerken ook vatbaar voor zijn. Maar laten wij wel even onszelf die spiegel voorhouden: ‘wat krijgen de mensen om ons heen van de Hoeksteengemeente en de Ichthusgemeente eigenlijk te zien?’ Wat voor beeld zou iemand van Jezus hebben, als ze het van ons als beeldragers zouden moeten aflezen?

Maar nog even een belangrijke opmerking hierbij: Paulus roept de gemeenteleden dus op om niet met

elkaar naar de rechtbank te gaan, maar het zelf met elkaar op te lossen, maar dit moeten wij niet op alle situaties plakken. Soms is het juist goed om wel naar de rechtbank te gaan, omdat anders het gevaar van onderhet-tapijt-vegen te groot is. Groot onrecht, bijvoorbeeld fysiek geweld of seksueel misbruik moet niet door een gemeente zelf opgelost worden, daar moet echt recht geschieden en strafmaatregelen worden toegepast. 'De overheid draagt het zwaard niet tevergeefs', zo zegt Paulus in een andere brief. Ook al is dat tot schade van heel de gemeente en gaat er misschien een beerput open, niet uit de weg gaan. De gemeente kan geen verantwoordelijkheid dragen voor groot onrecht, dat is aan de dader zelf.

Nu, Paulus brengt ons met deze casus over conflicten tussen gemeenteleden en het al dan niet bezoeken van de rechtbank bij een aantal kernwaarden van de gemeente.

Ten eerste: leef vanuit de toekomst, het leven vanuit je nieuwe identiteit, 'van Christus mogen zijn', waardoor de dingen van je leven een nieuwe rangschikking krijgen en bepaalde zaken opeens veel minder belangrijk voor je zullen zijn.

En ten tweede: wat is het beeld dat wij als gemeente van Jezus laten zien door ons handelen, ons spreken, ons zijn als gemeente in de wereld?

Maar dan nog een derde en laatste punt dat Paulus benoemt in deze kwestie – en dat vind ik misschien nog wel het heftigste punt. Paulus vraagt in vers 7: 'waarom lijden jullie niet liever onrecht? Waarom laten jullie zich niet liever benadelen?'

Waarom lijd je niet liever onrecht? 'Nou, omdat ik een gruwelijke hekel heb aan onrecht. Daarom!' Maar... je wilt toch bij Jezus horen? En waar denken wij nu in deze zeven lijdensweken steeds aan? Aan het onrecht dat Jezus voor ons heeft geleden, toch...?

Waarom lijd je niet liever onrecht... 'Wie achter Mij wil komen, die moet zijn kruis opnemen en Mij volgen', zegt Jezus. En weet u wat Petrus – de collega van Paulus - hierover schrijft? Ik lees een stukje voor uit de eerste brief van Petrus (1 Petrus 2): ¹⁹*Want dat is genade, als iemand om het geweten voor God dingen verdraagt die hem pijn doen, en daarbij ten onrechte lijdt. (...)* ²¹*Want hiertoe bent u geroepen, omdat ook Christus voor ons geleden heeft; Hij laat ons zo een voorbeeld na, opdat u Zijn voetsporen zou navolgen;* ²²*Hij, Die geen zonde gedaan heeft en in Wiens mond geen bedrog gevonden is;* ²³*Die, toen Hij uitgescholden werd, niet terugschold, en toen Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem Die rechtvaardig oordeelt.*

Onrecht lijden..., ook dat hoort bij het christen zijn, zo vertelt Petrus. Onrecht ondergaan, omdat christenen in heel veel landen vervolgd worden. Maar ook soms onrecht dragen *binnen* de gemeente, onrecht wat een medegemeentelid je aandoet. Of misschien vanwege iemand buiten de gemeente. Ja, nogmaals: niet alles moet onder het tapijt geschoven worden en met de mantel der liefde bedekt worden. En wij moeten ook heel voorzichtig zijn met die kwetsbare gemeenteleden die maar al te snel onrecht ondergaan, omdat zij niet zoveel eigenwaarde kennen en zich altijd onder een ander zien staan. Maar dat gezegd hebbende: ben ik bereid om onrecht te ondergaan? En zo niet, waarom dan niet? Wat maakt het onrecht dan allemaal bij mij

los? Is het verdriet, of voel ik mij gekrenkt, wordt mijn ego aangetast? Heb ik echt grote schade ervan, of wil ik gewoon niet de minste zijn? Is die houding van die ander voor mij zo belangrijk zodat ik aan niets anders meer kan denken, of is voor mij het belangrijkste dat ik mij met al mijn onvolkomenheden aanvaard mag weten door Christus? Onrecht brengt soms het diepste bij je naar boven. Maar soms brengt het daardoor ook bij je naar boven dat er nog zoveel van de oude mens moet afsterven, dat er nog zoveel gedachten en gevoelens van mij eigenlijk niet echt heilig en zuiver zijn.

Als christen hoef je echt niet alles over je heen te laten komen. Maar je hoeft ook niet op ieder moment voor jezelf op te komen. Je moet vooral leren om achter Jezus aan te komen.

Waarom lijd je niet liever onrecht? Dat vind ik echt niet zo'n gemakkelijke vraag..., maar het brengt mij weer – zoals ook die andere dingen die Paulus vertelde – tot de kern: waar in mijn leven is te zien dat ik echt Jezus volg? Als ik zo op mijn strepen sta, als ik zo gehecht ben aan mijn eigenwaarde, aan dat mij wordt recht gedaan..., ben ik dan vol van Christus..., of nog wel erg vol van mijzelf? Ben ik nog zo verknocht aan de rechten die ik meen te hebben? Ben ik gebrand op het respect dat ik verdien in hoe *ik* denk en hoe *ik* leef? Zit ik nog zo vast aan de rijkdom waar ik als hardwerkende Nederlander gewoon recht op heb en die dus van mijzelf is? Of is Christus alles voor mij? Wees mijn verlangen!

De casus van die gemeenteleden die hun conflict bij de rechtbank wilden uitvechten, heeft drie kritische vragen opgeleverd:

1. **Ben ik bereid om soms onrecht te ondergaan?**
2. **Zie ik mijn leven in het licht van Gods grote toekomst en vallen daardoor de dingen op zijn plaats en sommige dingen misschien gewoon weg?**
3. **En wat willen wij als gemeente van Jezus aan de wereld buiten de kerk laten zien?**

Maar Paulus stelt deze vragen niet om je hard aan het werk te zetten. Hij is zo vol van Jezus. Zo vol van de weg die Jezus is gegaan, om al het onrecht te dragen. 'Door Hem zijn wij schoongewassen, geheiligd en gerechtvaardigd' zo zegt Paulus in zijn laatste zin (vers 11). Wat mooi: schoongewassen. En geheiligd: wij mogen bij Hem horen! En gerechtvaardigd: wij hoeven niets te verdienen, het niet te maken. Jezus heeft alles volbracht!

Blijf daarom dicht bij Jezus. Volg Hem op Zijn weg, onderweg naar Zijn toekomst. Of het nu gaat om conflicten of gewoon je dagelijkse bezigheden, om de zegeningen die je ontvangt, of het onrecht dat je lijdt..., blijf dicht bij Jezus. Volg Hem op Zijn weg. Onderweg naar Zijn toekomst.

*Zie onze God. De Koning – Knecht,
Hij heeft Zijn leven afgelegd.*

*Zijn voorbeeld roept om te dienen iedere dag,
gedragen door Zijn liefde en kracht.*